

broj 68/69
jesen/zima 2024.

BESPLATNO
KVARTOVSKO
GLASILO

GLAS TREŠNJEVKE

FESTIVAL SAKRALNE GLAZBE
»MATER LIBERTATIS«

ADVENTSKI UKRASI
BOŽIĆNI VJENČIĆ

POZNATI IZ SUSJEDSTVA
SLAVICA KNEŽEVIĆ

KVARTOVSKA ART-ULICA

*Najviše trešnjevačkih
umjetnika živi u
Vojakovačkoj ulici*

Drage Trešnjevčanke i Trešnjevčani,

pred vama je novi broj. I ovoga su puta naši novinari krenuli na putovanje kvartom kako bi vam ispričali najljepše priče. Na tom smo putu otkrili kako se hrabrost često nalazi na neočekivanim mjestima.

Osvrćemo se i na planove vijeća mjesnih odbora koji se trude staviti poseban naglasak na unaprjeđenje kvalitete života građana te učinkovitije provođenje vremena u kvartu.

Centar za kulturu Trešnjevka otvorio je svoja vrata radionicama »Umijeće življenja«. Teme ljene su na suvremenoj psihologiji, a namijenjene svima koji žele postići pozitivne promjene u životu. Da glazba ne škrtari na emocijama, vidjeli smo na Festivalu »Mater Libertatis«.

Ne bi to bilo to da se ne bavimo i trešnjevačkim poslima. Kako sreća prati hrabre, potvrdila nam je akademska pijanistica Stella Gregurić koja korača Putom svetog Jakova. Staru poslovicu »Ako smo dovoljno hrabri započeti, dovoljno smo hrabri i uspjeti« potvrđuje i priča o slikaru Stjepanu Perkoviću. Posjetili smo cvjećare koji su nam objasnili simboliku blagdanskog cvijeća, a zavirili smo i u zimnicu gospođe Leopoldine, pravu riznicu tradicijskih okusa. Tragom blagdanskih okusa stigli smo i u ribarnicu Fisherija gdje su nam otkrili koju ribu Zagrepčani najčešće jedu. A kako da ostanemo u formi, doznali smo u Omega školi trčanja. Donosimo priču i o Superzalcu, školi matematičko-logičkih vještina, a predstavljamo i »Nove prostore kulture«.

Razgovarali smo i s poznatom hrvatskom glumicom Slavicom Knežević koja je našoj redakciji otkrila svoje male trešnjevačke navike.

U kolumni poznate psihologinje Dubravke Miljković otkrite na koje sve prepreke možemo naići u komunikaciji.

Često u životu poklanjamo pažnju onom očitim i vidljivom. Da nam ne bi promaknuli zanimljivi ljudi, stvari i prizori, povijesni feljton vodi nas u kvart Gajevo, u malu, ali zanimljivu Vojkovačku ulicu u kojoj na gotovo svim kućnim brojevima nailazimo na različite umjetnike.

Vođeni mišlju kako je u hrabrosti često zamaskiran i uspjeh, redakcija *Glasa Trešnjevke* želi vam sretnu i uspješnu 2025. godinu!

Zorana Četković

Novosti iz četvrti

Idemo u CeKaTe

Trešnjevačka posla

Poznati iz susjedstva

Povijesni feljton

TREŠNJEVKA – SJEVER

Krenula obnova Doma sportova

str. 4–6

TREŠNJEVKA – JUG

Građani odlučuju o projektima

str. 7–9

FESTIVAL »MATER LIBERTATIS«

Pjesme koje ljudi vole pjevati

str. 10–11

RADIONICE »UMIJEĆE ŽIVLJENJA«

Budi promjena koja donosi nove prilike

str. 12

USTANOVA

»Novi prostori kulture«

str. 13

TREŠNJEVAČKA PIJANISTICA

Stella Gregurić

str. 14–15

UMIJETNIK S KNEŽIJE

Stjepan Perković

str. 16

OKUSI BAKINE KUHINJE

Zimnica koja grije dušu i tijelo

str. 17

BOŽIĆNI VJENČIĆ

Svaka svijeća ima svoje značenje

str. 18

SUPERZNALAC

Škola matematičko-logičkih vještina

str. 19

ONI ZNAJU

Meteorologinja Željka Pogačić Brckan

str. 20–21

BOŽIĆ U CIBONI

Čarolija koja traje već 35 godina

str. 22

OMEGA ŠKOLA TRČANJA

Aktivnost za sva godišnja doba

str. 23–24

BLAGDANSKE DELICIJE

Ribu sa sjevera vole sve generacije

str. 25

KOLUMNA DUBRAVKE MILJKOVIĆ

Prepreke u komunikaciji

str. 26

INTERVJU: SLAVICA KNEŽEVIĆ

Da nisam glumica, glumila bih da sam profesorica

str. 27–28

KVARTOVSKA ART ULICA U GAJEVU

Najviše trešnjevačkih umjetnika živi u Vojakovačkoj ulici

str. 29–31

VIJEĆE GRADSKJE ČETVRTI

TREŠ NJEV KA- SJEV ER

Krenula obnova Doma sportova

Tekst: Vesna Rems Dobrin

Foto: Arhiva VGČ-a Trešnjevka – sjever

U prvoj fazi, vrijednoj 30 milijuna eura s rokom izvođenja od 18 mjeseci, obnovit će se dvorane SS1, 3 i 4

Jesen bogata programima, početkom radova i brojnim događanjima obilježila je četvrt Trešnjevka – sjever. Zadnjeg vikenda u rujnu održan je dvodnevni Sajam obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva na Trgu Krešimira Ćosića na kojem je svoje proizvode predstavilo tridesetak OPG-ova s područja Zagreba i Zagrebačke županije. »Tržnica ispred zgrade« mirisala je na delicije koje su se mogle kupiti, ali i kušati na svakom štandu. Bila je to bogata ponuda sireva, mesnih pripravaka, meda, razne zimnice, sirupa od kupine, maline, raznog voća.... Prvog je dana nemilice padala kiša pa je posjećenost bila slaba, a i nekoliko sportskih aktivnosti moralo je biti odgođeno, ali je drugoga dana sajam zasjao u punom sjaju. Oduševljeni građani kupovali su ponuđene proizvode te izrazili želju da se ova manifestacija ponovi. Sajam je organiziralo Vijeće gradske četvrti Trešnjeka – sjever i Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i strategijsko planiranje sa željom da se oživi prostor trga oko Doma Sportova.

REKONSTRUKCIJA U FAZAMA

Radovi su započeli koncem ljeta. Na otvorenju radova zagrebački gradonačelnik Tomislav Tomašević istaknuo je kako je zgrada sagrađena tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća, u nju nije ulagano gotovo ništa, a i u potresu je pretrpjela znatna oštećenja pa su potrebni veliki i skupi zahvati koji će se u cijelosti financirati iz gradskog proračuna. Rekonstrukcija će se obavljati u nekoliko faza. U prvoj fazi, vrijednoj 30 milijuna eura s rokom izvođenja od 18 mjeseci, obnovit će se dvorane 1, 3 i 4, zamijeniti krovna konstrukcija te ojačati potrebne grede i stupovi. Za drugu fazu, koja uključuje rekonstrukciju dvorane 2, izrađeni su glavni projekti i ishoda je građevinska dozvola. U tijeku je izrada izved-

Sajam OPG-ova na Trgu Krešimira Ćosića

Trakošćanska ulica bez automobila

benog projekta i troškovnika radova, nakon čega može krenuti javna nabava za izvođača radova. Vrijednost radova druge faze procijenjena je na 6 milijuna eura, s rokom izvođenja od 6 mjeseci. U trećoj fazi predviđena je kompletna energetska obnova zgrade kao i cjelovito uređenje interijera.

Gradski ured za obnovu, izgradnju, prostorno uređenje, graditeljstvo i komunalne poslove donio je rješenje o uklanjanju 16 breza koje su se našle na putu dizalici koja je potrebna za radove na sanaciji krova. Nakon završetka sanacije posadit će se u formi drvoreda 15 mladih stabala trnovca u pogodnom vegetacijskom razdoblju, a najkasnije do 15. studenoga 2025. godine.

MALI DOM ZA VELIKU DJECU

Centar za pružanje usluga u zajednici »Mali dom« u rujnu je otvorio Podružnicu za usluge odraslim osobama na adresi Badalićeva 23a. Podružnica je namijenjena poludnevnom i cjelodnevnom boravku za mlade odrasle osobe s opsežnim višestrukim teškoćama, a koje su starije od 21 godinu. Program će biti organiziran u tri skupine kroz koje će se pružati usluge rehabilitacije, rad-

Podružnica Centra »Mali dom« za odrasle osobe u Badalićevoj 23a

nih aktivnosti, aktivnosti svakodnevnog života, organiziranog provođenja slobodnog vremena i kreativnih aktivnosti. Odgovor je to na potrebe korisnika i njihovih obitelji nakon navršenih 18 odnosno 21 godine, dob u kojoj su dosadašnji korisnici završavali s rehabilitacijom u boravku i tražili odgovarajući program za odrasle. Obitelji su se u tom razdoblju suočavale s nedostatkom kapaciteta i odgovarajućih programa za tu dobnu skupinu s invalidnošću koja ima opsežne višestruke teškoće. Na otvorenju je gradonačelnik Tomašević istaknuo kako je Grad Zagreb ove godine dobio nagradu za Europsku prijestolnicu inkluzije i raznolikosti koju je osvojio u konkurenciji 70 gradova i regija zahvaljujući, između ostalog, i predanom radu zaposlenika »Malog doma«. Dodao je kako je Grad osigurao u proračunu za 2024. godinu iznos od 550.000 eura za kompletnu renovaciju i opremanje prostora u Badalićevoj te za nabavku vozila za potrebe Centra.

EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI

Od 16. do 22. rujna obilježen je Europski tjedan mobilnosti, tjedan koji je posvećen unaprjeđenju života građana u urbanim sredinama kroz alternativan način javnog prijevoza. I ove je godine istaknuta važnost kvalitetne organiziranosti javnog prostora, ulica, trgova, šetališta, čime se utječe na kvalitetu života, jačanje sigurnosti, smanjenje buke i onečišćenje zraka. Kvalitetnijim javnim prostorima koji su ugodni za boravak ljudi pridoni se aktivaciji lokalnih zajednica, a stanovnike se potiče da koriste aktivne oblike kretanja, kao što su hodanje i bicikliranje. Trakošćanska ulica, inače zakrčena prometom, bila je zatvorena za automobilski promet, a po njoj su se održavale

Krajobrazno uređenje

6

razne aktivnosti, mnoštvo radionica i natjecanja (radionica cirkuskih vještina gdje su djeca i mladi mogli okušati se u žongliranju i balansiranju s mnogim cirkuskim rekvizitima, utrka biciklima »Najsporiji puž« u kojoj je pobjednik najsporiji natjecatelj, jedinstveno iskustvo upravljanja avionom u realističnom simulatoru leta airbusa A320). Plesni centar »Zagreb by Nicolas« pripremio je plesnu radionicu *discofoxa* i *cha-cha-cha*, pod vodstvom vrsnog plesnog učitelja Davora Dolenea, a dodatna je poslastica bio nastup sportske plesačice, višestruke državne prvakinje, devetogodišnje Lare Banović. Predstavile su se i brojne udruge i škole s područja Gradske četvrti Trešnjevka – sjever, polaznici DV-a Trešnjevka, a osmišljena je i pokazna te edukativna prezentacija DVD-a Zapad. Program je financiran kroz Plan potreba Gradske četvrti Trešnjevka – sjever.

RIJEČ PREDSEDNIKA VIJEĆA

Drage Trešnjevčanke i Trešnjevčani,

još je jedna godina iza nas, puna aktivnosti, ali i planova za budućnost. U njoj me je posebno veselio vidjeti koliko je velik interes za događaje koje smo provodili iz Plana potreba. To mi govori kako je suradnja uprave i građana dobra te da su provedene aktivnosti usklađene s potrebama stanovnika Trešnjevke – sjever.

Čeka nas u sljedećoj godini još puno posla, a od vas očekujem nove inicijative, prijedloge, pohvale i kritike.

Sretan vam Božić i Nova godina!.

POVEZIVANJE ZAJEDNICA

Vrijedna i zanimljiva događanja iz bogatog programa »Trešnjevka – kvart utočište« održana su tijekom listopada u prostorijama Mjesnog odbora Samoborčec. Riječ je o interkulturalnim programima povezivanja zajednica na području Trešnjevke – sjever kroz kazališne, plesne, filmske, keramičke i kulinarske radionice i radnički kružok. Druženje 5. listopada obilježila je projekcija filma »Roof knocking« i degustacija sirijske hrane, a 19. listopada održana je radionica afričkog plesa. Oba događanja za građanstvo su bila besplatna, a organizirali su ga MO Samoborčec u suradnji s Gradom Zagrebom i Vijećem gradske četvrti s mjesnim odborima Ciglenica i Stara Trešnjevka.

DOĐI NA ŠKOLSKO U PONGRAČEVO

Iz Plana potreba financirana je i akcija »Dođi na školsko« u sklopu koje su posađena stabla fotinije u dvorištu područne škole Pongračevo. Mali volonteri OŠ Augusta Šenoae, uz podršku učiteljice Petrunjele Krajačić, te učenici 3. d razreda, uz podršku učiteljice Zdenke Pavlinovac, pažljivo su slušali upute i savjete zaposlenika Zrinjevca koji su napravili pripreme i završne radove sadnje.

Roman Karaturović
predsjednik Vijeća GČ-a Trešnjevka – sjever

VIJEĆE GRADSKJE ČETVRTI

TREŠ NJEV KA – JUG

*Građani odlučuju
koje projekte žele
u svom kvartu*

Tekst: Vesna Rems Dobrin

Foto: Arhiva VGČ-a Trešnjevka – jug

Pješačka staza na Gredicama

Vijeće je pozivalo stanovnike da se uključe u izradu Plana komunalnih aktivnosti za 2025. godinu. Riječ je »Participativnom budžetiranju«, pilot-projektu koji se tijekom 2024. godine provodio u nekoliko gradskih četvrti

»**O**daberite projekte u svom kvartu i ne zaboravite glasati!« poziv je kojim je tijekom rujna i listopada Vijeće gradske četvrti Trešnjevka – jug pozivalo stanovnike da se uključe u izradu Plana komunalnih aktivnosti za 2025. godinu. Riječ je »Participativnom budžetiranju«, pilot-projektu koji se tijekom 2024. godine provodio u nekoliko gradskih četvrti. Prihvatljivi projekti koji se mogu financirati kroz postupak participativnog budžetiranja odnose se na održavanje i gradnju dječjih igrališta, održavanje nogostupa, prometnica i prostorija mjesne samouprave, uređivanje trgova, javnih površina i sl. U procesu participativnog budžetiranja građani imaju izravan utjecaj na odlučivanje o trošenju dijela javnih sredstava dodijeljenih gradskim proračunom tako da sami predlažu projektne rješenja te kroz proces glasovanja sudjeluju u odabiru projekata koji će se financirati. U sklopu projekta na Trešnjevki – jug snimljene su i videosnimke s dosadašnjim ulaganjima, dostupne na mrežnoj stranici eparticipativno.zagreb.hr. Građani su od 1. do 15. listopada mogli izravno upisom u aplikaciju putem mrežnog obrasca ili osobnim dolaskom u područni ured gradske četvrti prijavljivati svoje ideje, navo-

deći lokaciju i što žele da se na toj lokaciji napravi u vrijednosti do 100.000 eura. Do sredine studenoga svi su prijedlozi prošli evaluaciju te je u studenome održana tribina na kojoj su se predstavili prijedlozi. Nakon toga uslijedilo je glasanje, također putem aplikacije ili osobnim dolaskom. Do kraja prosinca bit će odabrani i predstavljeni projekti na završnoj tribini u kojoj će sudjelovati građani.

ZELENE POVRŠINE U KVARTU

U Mjesnom odboru Horvati-Srednjaci 28. rujna predstavljen je projekt »REALLOCATE« u sklopu kojeg su predložena rješenja za poboljšanje sigurnosti i protočnosti prometa za ranjive sudionike, motorna vozila i javni prijevoz te za povećanje zelenih površina u području raskrižja Horvaćanske i Selske ulice radi stvaranja ugodnijeg i zdravijeg urbanog okruženja. Zainteresirani građani dobili su kartu raskrižja i sudjelovali u maloj interaktivnoj radionici: na karti križanja pokazali su kuda se kreću, s kojim ciljem i potrebom, što im najviše smeta i slično. Glavni je cilj projekta »REALLOCATE« postaviti temelje za klimatski neutralne, sigurne i

pametne gradove EU-a kroz integrirana, inovativna i uključiva rješenja održive urbane mobilnosti koja će zadovoljiti potrebe različitih grupa i zajednica, dok će se istodobno preraspodijeliti korištenje ulica/ javnog prostora.

TJEDAN MOBILNOSTI

Europski tjedan mobilnosti obilježen je u subotu 21. rujna 2024. na livadi Rekreativno-sportskog centra Jarun. Grad Zagreb pripremio je brojne zabavne i edukativne sadržaje za sve uzraste. Za najmlađe je bio osiguran vatrogasni vlakčić, dječji *zipline* i mala bicikljada, dok su stariji mogli uživati u brojnim edukacijama i prezentacijama iz područja civilne zaštite, tehnike pružanja prve pomoći i oživljavanja, simulatorima sudara i prevrtanja, demonstraciji rada s potražnim psima i drugom.

KULTURA U KVARTU

Vijeće gradske četvrti darovalo je kazališne predstave zainteresiranim školama i vrtićima u prostorima mjesne samouprave (MO Prečko i MO Horvati-Srednjaci). Povrh toga, u Mjesnim odborima Horvati-Srednjaci i Gajevo 14. i 15. rujna održano je nekoliko zanimljivih događanja u sklopu projekta »Zagrebački kvartovi kulture«. Suvremeni cirkus »Kesten i papaja« počastio je gledatelje cirkuskom predstavom te radionicom žongliranja i hula-hupa, glazbeni autorski dvojac Marisol – vokalistica Josipa Granić i gitarist Erol Zejnilović – predstavili su svoj zvuk, a večer je završila prikazivanjem filma »H8« iz 1958. godine u kojima glume poznata imena hrvatskoga glumišta: Đurđa Ivezić, Boris Buzančić, Antun Vrdoljak, Vanja Drach... Prema izboru hrvatskih filmskih kritičara, riječ je o najboljem domaćem filmu svih vremena, akcijskoj drami baziranoj na istinitom događaju koja prati sudbine putnika autobusa uoči stravične prometne nesreće.

»Zagrebački kvartovi kulture« su pilot-projekt u organizaciji Centra za kulturno-društveni razvoj »Novi prostori kulture«, a održava se uz podršku Grada Zagreba. Ideja je projekta kulturu učiniti dostupnijom u svim zagrebačkim kvartovima.

KAKO SAČUVATI STARE SORTE

U MO-u Knežija u Albaharijevoj održana je 5. listopada za građane besplatna radionica pod nazivom »Održavanje starih sorti«. Radionicu je vodila agronomkinja i permakulturna dizajnerica Sunčana Pešak koja je građane informirala o održivom razvoju, ekologiji, urbanom vrtlarenju s naglaskom na čuvanje sjemena starih sorti. »Ne

Park Emila Cossetta

možemo govoriti o neovisnosti jedne zemlje ako je ona ovisna o uvozu iz drugih zemalja i uvjetima na svjetskom tržištu«, rekla je Pešak te dodala kako želi potaknuti upravo pokretanje ekološke sjemenarske proizvodnje i prepoznavanje naše baštine tradicijskih, čuvanih sorata kao važnoga resursa. Ekološka poljoprivreda izravno je ovisna o otpornim sortama prilagođenim lokalnim uvjetima, a to su stare sorte za koje je posebno teško nabaviti sjeme jer Hrvatska većinu hrane i sjemenskog materijala nabavlja iz uvoza.

ŠTO TO ZUJI U NAŠEM GRADU?

U MO-u Knežija 16. rujna održano je edukativno predavanje pod nazivom »Što to zuji u našem gradu?«. Na predavanju je bilo riječi o važnosti pčela i ostalih oprašivača te je istaknuto kako su to najvažnija bića na planetu jer bez njih nema oprašivanja, nema plodova, nema hrane, nema ni ljudi. Pčele su zaslužne za većinu bioraznolikosti na našem planetu, a 70 posto hrane koju koristimo nastaje upravo njezinim oprašivanjem. Njihov je opstanak u gradu ugrožen, a gradskim projektom odgođene su košnje livadnih ploha kako bi se omogućila vrlo vrijedna paša na divljim cvjetovima te se pokušala zaštititi ova dragocjena i osjetljiva bića.

Pumpa francek u Parku E.Cossetta

novosti iz četvrti

PJEŠAČKA STAZA NA GREDECAMA

Uz potok Črnomerec uređena je pješačka staza koja će se protezati istočnom obalom od Horvaćanske do Jarunske ulice. Radovi na stazi vrijedni su više od 50.000 eura, a pružit će stanovnicima ugodnu šetnju ili vožnju biciklom uz potok.

UREĐENA STAZA U PARKU EMILA COSSETTA

Uređena je staza koja ide kroz Park Emila Cossetta, od Beethovenove ulice do Ulice Slavenskog s odvojcima za Tijardovićevu, Ulicu Marijane Radev, Dječji vrtić Prečko, Shopping centar Prečko i nekoliko parkirališta. Na stazi je postavljen nov asfalt, a uz stazu nove klupe. Pokraj staze u centru parka postavljena je pumpa francek koja će svakako mnogima dobro doći, osobito u vrućim ljetnim danima.

RIJEČ PREDsjedNICE VIJEĆA

Drage Trešnjevčanke i Trešnjevčani,

iza nas je izrazito dinamična godina – godina pilot-projekata u kojima smo kao četvrt sudjelovali – od režima smanjene košnje na odabranim livadama preko projekta »Participativnog budžetiranja« i »Kvartova kulture« do Plana potreba koji se provodi u cijelom gradu. Planom komunalnih aktivnosti nastojali smo ravnomjerno rasporediti sredstva na pješake, djecu i automobile te smo ove godine obnovili i preostali dio kolnika i parkirališta u Ulici B. Vukasa te dječja igrališta u DV-u Jarun i DV-u Prečko. Usto, poteklih smo godina obnovili sveukupno više od 6000 metara nogostupa i biciklističkih staza. Neke od najvažnijih aktivnosti zabilježene su i kamerom, kao inspiracija građanima da nam se i dalje obraćaju s prijedlozima kako da nam kvart bude bolji, a dostupne su na gradskoj mrežnoj stranici »Participativnog budžetiranja«. Kroz Plan potreba tijekom cijele smo godine u suradnji s CeKaTeom provodili kulturne programe, dovodeći razne sadržaje i korisnike u prostore mjesnih odbora, kojem ovom prigodom od srca zahvaljujem na suradnji i angažmanu. Hvala svim stanovnicima Trešnjeve – jug i susjedima što nas pratite, podržavate i javljate svoje prijedloge.

U sljedećoj godini želim nam svima puno mira i zahvalnosti!

S poštovanjem,
Elvira Mulić
predsjednica Vijeća GČ-a Trešnjeve – jug

FESTIVAL »MATER LIBERTATIS«

10

Pjesme koje ljudi jednostavno vole pjevati

Na festivalu zbornih marijanskih pjesama sudjeluju sve vrste amaterskih vokalnih ansambala: gradski i župni zborovi, zborovi KUD-ova i klape

Tekst: Marina Jurković, Ksenija Sanjković

Foto: Marina Jurković, arhiva Festivala »Mater Libertatis«

Listopad je, prema običajima Katoličke crkve, posvećen liku Blažene Djevice Marije iz čega slijedi odabir termina i tematike koncerta koji se početkom listopada održavao u crkvi Svete Mati Slobode na Jarunu.

Festival »Mater Libertatis« zamišljen je kao festival zbornih marijanskih pjesama na kojem sudjeluju sve vrste amaterskih vokalnih ansambala: gradski i župni zborovi, zborovi KUD-ova i klape.

Treće izdanje Festivala održano 5. listopada 2024. pokazalo je izuzetan odaziv ansambala i publike.

»Pozitivno i lijepo bilo je vidjeti odaziv velikog broja ljudi iz cijele Hrvatske. Glazba koju smo imali prilike slušati imala je obilježja *musice sacre* i

svakako bi se mogla iskoristiti u liturgiji. Samim time, takva okupljanja i izvođenja senzibiliziraju i pjevače i publiku. Na taj se način rađa i sve veći interes prema *musici sacri*«, rekao nam je profesor za crkvenu glazbu Miroslav Martinjak.

Jedan od razloga velikog odaziva široka je rasprostranjenost marijanskih pjesama u praksi pjevanja kao takvoj. Gotovo svatko nekad je čuo marijansku pjesmu. Glazbenim slogom i strukturom mogu doseći složenije forme i visoku umjetničku vrijednost. No, većina marijanskih pjesama jednostavnije je muzičke fakture, pjevne su i dostupne u liturgijskoj i koncertnoj praksi. Motivirani vjerskim, psihološkim, muzičkim ili tradicijskim razlozima, ljudi ih jednostavno vole pjevati. Rezultat je crkva prepuna pjevača.

»Impresivno je bilo vidjeti različite zborove i vokalne sastave kako svojim nastupom doprinose obogaćivanju amaterskog izričaja u svojim zajednicama te su ga na poseban i kreativan način iznijeli s ostalim sudionicima«, osvrnula se akademska glazbenica i dirigentica Marija Ramljak.

Amaterski ansambli na koncertu Festivala pjevaju pjesme posvećene isključivo Bogorodici, a uoči koncerta zapjevali su i na svetoj misi koju je izravno prenosio Radio Marija.

Sudjelovali su: Zbor Župe Marije Pomoćnice – Knežija, Ženski pjevački zbor »Cantus ante omnia«, Zbor umirovljenika Botinec, Zbor Kulturno prosvjetnog društva »Sveta Klara«, mješovita klapa Prvi komin Snježanin, Zbor Kulturno-umjetničkog društva »Žumberčani«, Mješoviti župni zbor crkve Tijela Kristova Sopot, Pjevačko društvo Novi Zagreb, Zbor »Gabrijel«, Pjevački zbor »Desiderium«, Gradski pjevački zbor Podravina – Ludbreg, Župni zbor »Anima una«, Župa sv. Antuna Padovanskog, Sesvetska Sela, Župni zbor Gospe Stenjevečke. U revijalnom dijelu programa nastupio je Zagrebački katedralni mješoviti zbor kao poseban gost i prošlogodišnji pobjednik Festivala.

Festival je pratilo i stručno povjerenstvo u sastavu: akademska glazbenica i dirigentica Marija Ramljak, profesorica za crkvenu glazbu Anita Kaić Poslek i profesor za crkvenu glazbu Miroslav Martinjak. Uz pohvale i zahvale svim ansamblima i sudionicima, povjerenstvo je dodijelilo priznanja za najuspješnije nastupe sljedećim ansamblima:

1. mjesto osvojio je Zbor Župe Marije Pomoćnice – Knežija, 2. mjesto mješovita klapa Prvi komin Snježanin, a 3. mjesto Zbor »Cantus ante omnia«. Ove godine prvi je put i publika mogla izabrati najbolje ansamble. Tako je prema glasovima publike 1. mjesto osvojio Zbor »Cantus ante omnia«, 2. mjesto Kulturno prosvjetno društvo »Sveta Klara«, a 3. mjesto Zbor Župe Marije Pomoćnice – Knežija. Na kraju su svi ansambli zajedno otpjevali pjesmu »Kraljice svete krunice«.

»Divna i plemenita ideja organizatora Festivala, djelima posvećenim Blaženoj Djevici Mariji objediniti mnoštvo pjevača vrlo različitih načina pjevanja i strukture te samim tim zajednički slaviti svetu misu. Svi su pjevački ansambli na ovaj festival došli spremni i izrazito motivirani te na najbolji način pokazali svoj doživljaj i veliki interes za ovakvu vrstu repertoara. Broj pjevačkih skupina koje sudjeluju na Festivalu kontinuirano raste pa bi možda bilo dobro raz-

Zbor Župe Marije Pomoćnice – Knežija

mišljati ili o proširenju Festivala na dva termina ili o skraćivanju programa. Također bi bilo lijepo uključiti i dječje zborove, ali možda ne u ovaj termin, nego u neki drugi, primjerice svibanjski«, pohvalila je ideju Festivala profesorica za crkvenu glazbu Anita Kaić Poslek.

Organizator je Festivala bila Udruga »Ergo Artis«, partner Centar za kulturu Trešnjevka, domaćin Župa Sv. Duha Zagreb, a Festival je sufinanciran i sredstvima Grada Zagreba. Festival su medijski pratili Radio Marija i Laudato televizija.

RADIONICE »UMIJEĆE ŽIVLJENJA«

BUDI PROMJENA KOJA DONOSI NOVE PRILIKE, USPJEHE I RADOSTI

Radionice u CeKaTeu temelje se na praktičnoj i suvremenoj psihologiji i neurolingvističkom programiranju koji ističe vježbu i interakciju umjesto teorije

Tekst i foto: Karla Dragica Pongrac

Što učiniti kad ti treba dobro, poticajno i pozitivno društvo? Kad su djeca odrasla, a život se promijenio. Došlo je vrijeme mirovine, a želiš još malo više od života. Još nešto promijeniti. Možda steći nove vještine ili doživjeti nešto lijepo...

U rujnu ove godine Centar za kulturu Trešnjevka otvorio je svoja vrata radionici »Umijeće življenja« koja je, prije svega, namijenjena ljudima treće životne dobi. Radionice se temelje na praktičnoj i suvremenoj psihologiji i neurolingvističkom programiranju koji ističe vježbu i interakciju umjesto teorije.

Susreti su dinamični, zanimljivi i interaktivni uz individualan pristup svakoj osobi, oslušujući mogućnosti i ograničenja u prijateljskom i podržavajućem ozračju. Čovjeku treba i zabava, radost, duhovitost, igra i smijeh pa svaka radionica ima i te elemente. Potičemo jedni druge na otvaranje i povjerenje u zajedništvu. Podržavamo se i

zovemo u bolesti ili problemu, stječemo prijatelje s različitim talentima i sposobnostima.

Suvremena psihologija osvježuje uzroke i posljedice utjecaja koji su nas formirali, ograničavajuće stavove i uvjerenja koji nas sputavaju u razvoju ili ostvarenju ciljeva, izgradnji kvalitetnih odnosa. Upravljaју našim životom, karijerom, kvalitetom odnosa i svime što nam je važno.

Uči nas najkraćim i najboljim načinima rješavanja problema, donošenju odluka u skladu s nama i našim potrebama, željama i čežnjama. Uči nas i vještinama za osmišljavanje potrebnih promjena i ciljeva.

Važno je gledati čovjeka u cjelini. Njegove psihološke, emocionalne, socijalne i duhovne osobitosti. Stoga uzimamo u obzir i duhovne potrebe i problem i duhovna stanja. Upoznajemo način opraštanja i otpuštanja sebi i drugima, prihvaćanje sebe i svog dostojanstva, svoja ljudska prava i potrebe. Učimo potrebne vještine za razvitak

sebe do samostalne, cjelovite, ispunjene i zadovoljne osobe.

Svakom sportašu potreban je trener. Na svakom putu do cilja dobro je imati mentora, podršku i savjet.

Moј osobni i stručni moto: »Budi promjena koja donosi nove prilike, uspjehe i radosti života. Pruži svima oko sebe ono što bi i sama najviše željela doživjeti i primiti.«

Zato volontiram, pomažem i podržavam ljude oko sebe u svim okolnostima života. Dajem ono što znam i mogu, pokazujem životom i djelima vrijednosti koje živim i poštujem.

To je moј način da budem aktivna i korisna, da se zalazem za sve što mi je dragocjeno, jer sam društvena osoba, volim ljude i dobre sadržaje.

Baš onako kako kaže meni jako draga misao: »Da tebe nema, ja ne bih mogao pjevati jer ne bih imao komu!«

UMJETNICI KOJI DONOSE
KULTURU POD BALKONE
GRAĐANAKVART
MY
HEART

U sklopu pilot-projekta »Zagrebački kvartovi kulture« održano je šezdesetak događanja u kojima je sudjelovalo više od 250 izvođača

TEKST: Zorana Četković

FOTO: Nina Đurđević

Zagrebački centri kulture godinama imaju zajedničku misiju. Svojim radom i entuzijazmom oplemenjuju kulturne potrebe građana, pridonose intelektualnom, obrazovnom, istraživačkom, estetskom, socijalnom i zabavnom razvoju lokalnih zajednica.

Došlo je i pojačanje. Nova točka kulture!

Novoosnovana gradska ustanova u kulturi Centar za kulturno-društveni razvoj »Novi prostori kulture« jedinstvena je gradska institucionalna platforma koja u suradnji sa svim akterima u kulturi, pojedincima i lokalnom zajednicom upravlja novim i postojećim gradskim prostorima te razvija kulturnu ponudu i organizira dinamična događanja širom grada.

Poticaj za osnivanje »Novih prostora kulture« dalo je više od 50 umjetnika, kulturnih radnika i stručnjaka za kulturu tijekom rada na Programu razvoja kulture Grada Zagreba 2024. – 2030. Time su jasno identificirali potrebu za novom, decentraliziranom kulturnom infrastrukturom u Zagrebu.

Jedan je od ciljeva ustanove osnaživanje razvoja kulturnog života, približavanje kulture i umjetnosti svima kako bi ona bila dostupna u svim zagrebačkim kvartovima. Stoga je ova nova kulturna ustanova tijekom lipnja, srpnja i rujna organizirala pilot-projekt »Zagrebački kvartovi kulture« koji je uključio raznovrstan kulturno-umjetnički program u sedam kvartova: Novom Jelkovcu, Svetoj Klari, Malešnici, Sigetu, Gajevu i Srednjacima te Ravnicama.

»Izuzetno smo zadovoljni završenim pilot-izdanjem »Zagrebačkih kvartova kulture«. Započeli smo sa sedam kvartova, održali niz programa, oživjeli i barem privremeno stanovnicima tih kvartova pokazali koje su mogućnosti i potencijali kad se dogodi sinergija umjet-

ničkog sadržaja i publike. Bilo je jako dirljivo promatrati sve generacije kako uživaju u kulturnom programu u vlastitom dvorištu ili s vlastitih balkona i prozora«, izjavio je Hrvoje Laurenta, privremeni ravnatelj ustanove »Novi prostori kulture«.

Održano je šezdesetak događanja u kojima je sudjelovalo više od 250 izvođača, a projekt je podržalo i oko 10.000 posjetitelja. Veliku podršku u realizaciji projekta dao je Grad Zagreb, osnivač ustanove.

»Ovaj projekt samo se nastavlja na duh vizije Grada Zagreba – kultura koja stvara grad, grad koji živi kulturu. Plan je da s ovim projektom nastavimo sljedeće godine, to jest, od proljeća povećamo broj kvartova te da dugoročno nađemo načina da dodatno motiviramo kvartove te ih potaknemo na kontinuitet u samostalnom produciranju kulturnog sadržaja«, osvrnuo se Laurenta.

Osim projekta »Zagrebački kvartovi kulture«, »Novi prostori kulture« daju podršku mjesnim odborima u realizaciji vlastitih kulturno-umjetničkih programa. Jedan takav ostvaren je u prostorima Mjesnog odbora Horvati-Srednjaci u čijoj je zgradi pokrenuto lokalno, kvartovsko kino. Dosad je organizirano nekoliko projekcija s iznimno pozitivnim reakcijama susjedstva, a raznolik program uključivao je besplatne projekcije hrvatskog i europskog filma.

»Ovaj program važan je doprinos oživljavanju i obogaćivanju kulturne ponude za stanovnike ovog i susjednih kvartova, a pokretanje kina – jednog od ključnih *locusa* urbane sredine – nesumnjivo će pridonijeti i jačanju društvenog života tog dijela grada«, zaključio je Laurenta.

Stella Gregurić

Postigla sam cilj – promovirala sam važnost glazbene naobrazbe kod mladih

U Glazbenoj školi Vatroslava Lisinskog ova je profesorica klavira radila 30 godina te se u mirovini vratila pedagoškom radu osnivanjem Udruge za promicanje kulture »Pro-Cool«

Tekst: Vesna Rems Dobrin
Foto: privatna arhiva

14

Ove jeseni razgovarali smo sa Stellom Gregurić, akademskom glazbenicom, pijanisticom i pravom Trešnjevčankom koja se sjeća zimskih dana kad bi u Osnovnu školu »Braća Ribar« na Savi išla klizaljicama.

GT: Rođena prije 65 godina, ona ni danas ne djeluje kao tipična umirovljenica. Dok razgovaram s njom, osjećam da iza nje stoji mnogo toga, a ispred nje još mnogo više. *Kako je i kada započelo vaše glazbeno obrazovanje?*
— Jednog dana mama mi je prišla i rekla da ima iznenađenje za mene. Rekla je da želi »zaposliti« moje prstiće koji uvijek nešto čeprkaju pa ću početi učiti svirati klavir. Dobro je rekla jer i danas, unatoč artrozi, moji prsti još uvijek nemirno stvaraju.

Prve godine učila sam na stolu, a zatim je iz Praga stigao *foerster* na kojem i danas najradije sviram. Imala sam sedam godina kad je započeo taj put jedne djevojčice, put koji obavezuje, obećava, usređuje i ispunjava. Vrlo intenzivan put na kojem ne bih mijenjala ni stanice ni smjer.

Već za vrijeme studija počela sam raditi kao profesorica klavira u Glazbenoj školi »Vatroslav Lisinski« gdje sam ostala 30 godina. Sa solističkom karijerom oprostila sam se još na

Stellina učionica

studiju zbog ozljede ruke, no nastavila sam svirati istim žarom u komornim sastavima. I danas glazba živi dalje kroz mene.

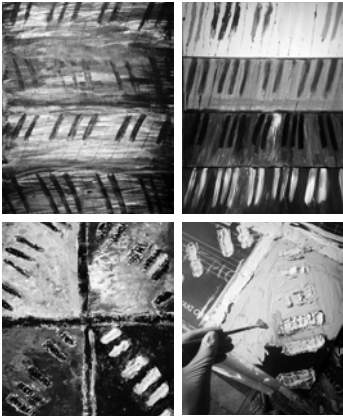
U proteklih deset godina osnivala sam i svirala u nekoliko tango ansambala koji nisu opstali zbog nerentabilnosti, ali – glazba uvijek ostaje, uvijek se svira.

GT: *Osnovali ste Udruhu za promicanje kulture »Pro-Cool«.*

— Obiteljske obaveze nakratko su me udaljile od pedagogije, no 2014. godine ponovno sam se vratila otvaranjem Udruge za promicanje kulture »Pro-Cool« smještene na Rudešu i od lokalne važnosti. Vodila me želja da omogućim glazbeno obrazovanje djeci koja, iz raznih razloga, ne mogu putovati u centar grada. Sretna sam jer sam postigla cilj – promovirala sam važnost glazbene naobrazbe kod mladih. Glazba je postala dio njihovih života. Zahvalna sam i lokalnoj upravi koja nam je omogućila prostor u Mjesnom odboru Rudeš.

GT: *Izražavate se i slikanjem i plesom.*

— Umjetnost je početak i kraj svega. Umjetnik u svemu vidi i pronalazi ljepotu. Kada se povežete s umjetnošću, sve vidite na drugačiji način, na način ljepote. Tako i ja plešem i sli-

Ciklus »Tipke«

Izlet na Camino de Santiago

Koncert Trio Tre Dea

kam – amaterski – jer u svemu pronalazim ljepotu. Slati svjetlost u dubine ljudskog srca, to je poziv umjetnika.

GT: *Išli ste na Put svetog Jakova, Camino de Santiago. Što taj put predstavlja za vas?*

— *Camino de Santiago* živio je u meni kao čežnja desetak godina, sve do 2023., kada su se moja djeca osamostalila, i shvatila sam da je to moj trenutak. Putova do Santiaga ima mnogo, ovisno o tome odakle krećete, no svi završavaju u Santiagu.

To je mjesto apsolutno čarobno. Kad se sve zbroji, dobijete jedan predivan put vrijedan svakoga koraka, svake kapi znoja. Svake godine idem na drugu rutu do Santiaga jer postajete ovisni o osjećaju slobode i o vremenu koje imate samo za sebe. Bez ikakvog dokazivanja ili obaranja rekorda – samo poniznost i prilagodljivost. Tada *Camino* postaje lagan i vodi vas. Moj pravi *camino* bio je moj život prije staze *Camino*. Santiago je bio divna nagrada i zahvala.

GT: *Što vam je posebno ostalo u pamćenju kao važno ili zanimljivo razdoblje u životu?*

— Da, mogla bih izdvojiti tri događaja ili razdoblja. Prvo, život u Zagrebu u osamdesetim godinama prošlog stoljeća. To je bilo burno razdoblje za nas mlađe, možda najluđe ikada. Tada se rađala zagrebačka *underground* scena čiji sam bila očevidac, a i sudionik: kazališna scena sa sestrama Begović, Mirom Furlan, likovna scena s Banovićem i Ivčijem, početak Stojedince, Davor Gobac, Slamnig, Blentoni, karikaturist Ilić, Haustor, Azra, Zvečka... Kakvo je vrijeme to bilo! Za pamćenje.

Drugi je događaj bio moj upis na violončelo na Muzičku akademiju kod prof. Valtera Dešpalja. To je bila nadopuna pijanističke tehnike gdje vi, nakon udara tipke, više nemate kontrolu nad tonom koje ima gudački i puhački instrument. Taj osjećaj mi je jako trebao i to je razlog učenja tog divnog instrumenta. Jedina stvar za kojom žalim je što, nakon ozljede, nisam nastavila s violončelom. Jedino to!

Treći je događaj bio 2020. godine kad sam s Rock akademijom sudjelovala u projektu koju je financirao Europski fond za razvoj pod nazivom »Glazbenom naobrazbom do medijske pismenosti«. To je bilo vrlo zahtjevno jer sam morala prvu godinu učenja sviranja klavira predložiti informatičkim načinom. To je bila, možda, moja najteža zadaća jer glazba koju ja poznajem ne poznaje takav način prenošenja. To je bio najteži izazov, moram priznati.

GT: *Koji su vam planovi za sljedeće razdoblje života?*

— Žurim se, vrijeme mi stalno izmiče. Ove godine planiram volontirati u nekoliko *alberguea*, krenuti na novu stazu uz ocean. Želim puno svirati s kolegama glazbenicima u mirovini, naravno, lakši i prilagođeniji program, jer svi patimo od artritisa. Sviranje je kao sport, ozljede su neminovne. Ali, kao neponovljiva pijanistica Collete, koja svira u svojih 110 godina života, idemo dalje.

Kako kaže jedna mudra Platonova izreka: »Glazba daje dušu svemiru, krila umu, let mašti, život svemu što postoji.«

Zato s užitkom idemo dalje jer život zaista jest jedna lijepa pjesma.

UMJETNIK S KNEŽIJE

STJEPAN PERKOVIĆ: ONO ŠTO JE BILA U DJETINJSTVU PREPREKA, SAD JE IZVOR MOG LIKOVNOG JEZIKA

Ovaj diplomirani slikar rođen je s cerebralnom paralizom. Član je Međunarodne udruge slikara koji slikaju ustima i nogama i koja okuplja oko 800 slikara iz cijeloga svijeta

Tekst: Vesna Rems Dobrin

Foto: privatna arhiva

16

U ulici braće Cvijića na Knežiji nastaju prelijepe slike Stjepana Perkovića, umjetnika koji slika stopalom. Rođen je 1974. u Vitezu, a osnovnu i srednju školu završio u Zagrebu. Slikanjem i pisanjem bavi se od 1992. godine, a 1998. godine objavio je zbirku poezije »Otisci dubine« koju je ujedno i ilustrirao. Diplomirao je slikarstvo 2007. godine na Slobodnoj umjetničkoj akademiji u Splitu. Sa suprugom Kristinom osnovao je Udrugu »Arte portasc« kroz koju promiče likovnu i glazbenu umjetnost te civilnu kulturu jednakih vrijednosti za sve.

01 S koliko ste godina otkrili slikarski talent?

Rođen sam s cerebralnom paralizom i to je zapravo potaklo kreativnost i snalažljivost od ranog djetinjstva. Korištenje nogu u igri dok sam bio dijete ono je što radim i danas. Igram se nogama pri slikanju i pokušavam nekako zadržati to slobodno, spontano,

dječje, u razvijanju novih ideja za slike. Ono što je bila u djetinjstvu prepreka, sada je izvor mog likovnog jezika.

02 Gdje ste sve izlagali?

Do danas sam imao 16 samostalnih izložbi i nekoliko desetaka skupnih u Hrvatskoj i inozemstvu. Član sam Međunarodne udruge slikara koji slikaju ustima i nogama i koja okuplja oko 800 slikara iz cijeloga svijeta, a u Hrvatskoj nas je petero. Član sam i strukovne udruge HDLU Zagreb. Sudionik sam međunarodnih izložbi Art Expoa u New Yorku, Londonu i Parizu. Bilo je likovnih nagrada i na *Light Space & Time Online Art Gallery* između 2016. do 2019. godine za razne kategorije, od pejzaža, životinja pa do apstraktnih slika za koje sam primio posebna priznanja i certifikate. HDLU Zagreb mi je 2017. godine dodijelio priznanje za međunarodne uspjehe i promociju hrvatske likovne umjetnosti i kulture u inozemstvu. Sada svoje nagrade i priznanja primam dok radim u ateljeu, a prolaznici zastanu i pogledaju moje slike i kako slikam. To mi je najveće priznanje koje meni najviše znači.

03 Otkad imate atelje na Knežiji?

Atelje sam dobio u najam od Grada Zagreba prije četiri godine. Dok slikam, ljudi s ulice mogu vidjeti kako slikam lijevim stopalom i moje slike izložene u izlogu. Susjedi su me upoznali i prate moj rad, a kad vide novu sliku koja im se sviđa, to mi i kažu. Najčešće djeca govore roditeljima u prolazu: »Ove sve slike je naslikao striček s nogom.« Na taj način moj je rad usmjeren na prihvaćanje različitosti i jednakosti u društvu. Lijepo je biti dio kvarta.

OKUSI BAKINE KUHINJE

Zimnica koja grije dušu i tijelo

Razlozi spremanja zimnice mogu biti razni: višak svježeg voća i povrća iz vlastitog vrta, izbjegavanje industrijski pripremljene hrane, ušteda...

Tekst i foto: Tatjana Horvatić

Kako godine prolaze, naučila sam jednu stvar: da bi bio lijep, životu je potrebno dodati mnoštvo začina. A ima li išta slasnije te u isto vrijeme romantičnije od bakine zimnice? Upravo zato krenuli smo u potragu za vrsnom kuharicom koja već godinama svojim specijalitetima uveseljava nepca bližnjih, čineći hladne zimske dane lagodnijima.

Razlozi spremanja zimnice mogu biti razni: višak svježeg voća i povrća iz vlastitog vrta, izbjegavanje industrijski pripremljene hrane, ušteda... Koji god motivi bili, vlastita proizvodnja uvijek je najslađa. Trud je to koji se osjeti pri svakom zalogaju i neodoljivog je okusa. S time se slaže i naša sugovornica koja zimnicu radi već, pazite sad, više od pola stoljeća.

»Zimnicu radim već 50 godina, a najviše konzerviram ajvar, pindur, pekmeze,

papriku i krastavce«, ponosno nam govori Leopoldina, inače punokrvna članica Pjevačkog zbora »Zrele trešnje«. Kao i u svakom poslu, predanost, strpljenje i ljubav prema kuhanju ključ su uspjeha, a ova simpatična gospođa otkrila nam je još jednu tajnu.

»Voće i povrće koje planiramo konzervirati mora biti zdravo, dobro oprano, a zatim i kvalitetno termički obrađeno – kuhano ili pečeno«, dodaje Leopoldina pokazujući punu policu slasnih namirnica koje jedva čekaju biti pojedene. Godina je bila plodna.

»Kada sam bila kod bake kao djevojčica, uvijek mi je govorila da budem uz nju, pomognem i učim, jer će mi to trebati u životu. Upravo sam od nje naslijedila mnoge recepte, a neke sam pomoću stečenog iskustva sama unaprijedila, dodala im prstohvat svojeg

začina«, priča nam Lea, kako je od milja zovu bližnji.

Zimnica ju, kako kaže, vraća u mladost, kad je kao mlada majka konzervirala namirnice za svoju obitelj te potom uživala gledajući ih kako jedu. Iz vlastite perspektive, ovo mi se čini jako bliskim, postoji nešto posebno u tome, samo srcem opisivo.

»Danas, na žalost, priprema jesenskih namirnica za zimsko razdoblje ostaje samo na bakama, a i one pomalo posustaju. Užurbani životni stil uzima danak, mlade generacije imaju dugo radno vrijeme, kući dolaze premoreni, pa im je zimnica zadnja na pameti«, sjetno nam kazuje Leopoldina.

Međutim, nada ostaje, barem kad pitamo gladne trbušičice, stare i mlade, velike i male, jer tko može odoljeti slasnom zalogaju spremljenom u malu staklenku u mračnom kutku smočnice.

BOŽIĆNI VJENČIĆ

Svaka adventska svijeća ima svoje značenje

Prva simbolizira nadu i vjeru, druga mir, treća ljubav, a posljednja svijeća simbol je radosti

Tekst: Tatjana Horvatić

Foto: Jana Šeremet, Tatjana Horvatić

18

Prosinac je užurban, pomalo kaotičan, a onda pri samome kraju kreće smiraj – Božić je tu, blagdan kad slavimo život. A kako on izgleda kad su u pitanju adventski vijenci i ostali ukrasi, pročitajte u nastavku.

Kad govorimo o vjerskom značenju došašća, kako se naziva u liturgiji, riječ je o četverotjednom razdoblju tijekom kojeg se pripremamo za Isusovo rođenje. Tradicija izrade adventskih vijenaca seže daleko u prošlost. Svaka adventska svijeća, a time i svaki tjedan adventa, u sebi krije određenu simboliku te navodi što bismo trebali osvijestiti tih dana. Njemački luteranski pastor Johann Hinrich Wichern udario je temelje ovom običaju, a značenje paljenja svijeća dodatno je istaknuo njihovim bojama. Prve su tri bile ljubičaste, a posljednja – ona koju palimo nedjelju prije Božića – crvena. A što svaka ukratko predstavlja? Prva simbolizira nadu i vjeru, druga mir, treća ljubav, a posljednja svijeća simbol je radosti.

Uz adventski vijenac, neizostavni je dio blagdana i ukrasno bilje. Bilo da ste ljubitelj crnogorice, neizostavne božićne zvijezde, amarilisa, božikovine, vrijeska, eukaliptusa ili pak poklonik nekonvencionalnog ukrasnog kelja, tradicija uvijek pronađe put do naših domova.

»Trenutačno se u modu vraćaju klasične boje poput zelene i crvene s kariranim motivima te

ukrasnim trakama. Također, tu je i baršun kojim se dočarava tradicionalni Božić«, govori nam Petar Spevec, diplomirani agronom.

»Klasika nikad ne izlazi iz mode jer to je ono što se najčešće prenosi generacijama. Mnogi u nasljeđu imaju ukrase baka i prabaka. Nešto što nikada neće izaći iz mode sigurno je živa crnogorica raznih vrsta koja se koristila od davnina kao simbol Božića. Da od simbolike pobjeći ne možemo, govore i štandovi koje ovih dana, zahvaljujući crvenoj božićnoj zvijezdi, vidimo s velike udaljenosti. Upravo ona u ovo hladno doba godine svojim jarkim bojama daje svemu malo svjetla i topline te samim time predstavlja rođenje kao početak novog života«, objašnjava nam Petar.

U duhu modernih vremena, kad se sve više priča o smanjenju konzumerizma koji u blagdansko doba posebno uzima maha, pronašli smo za vas i alternativnu metodu izrade i ukrašavanja adventskih vijenaca ili aranžmana koji će krasiti dom.

»Vjenčić možete izraditi samostalno pomoću materijala koji ste skupili u šetnji parkom ili šumom. Razne grane, jesensko lišće, suho divlje cvijeće i češeri odličan su odabir za poticanje kreativnog stvaralaštva. Uvijek se može dodati i pokoja osušena ruža iz starog rođendanskog buketa, sušena kriška naranče ili limuna«, otkriva Petar koji gaji veliku ljubav prema izradi aranžmana.

ŠKOLA MATEMATIČKO-
LOGIČKIH VJEŠTINA

SUPERZNALAC I OBRAZUJE I NADAHNJUJE DJECU

Program se razlikuje od klasičnog obrazovanja po tome što djeca matematiku i programiranje uče kroz igru i zabavne aktivnosti, a suhoparni se zadatci izbjegavaju

Tekst: Tatjana Horvatić
Foto: arhiva Superznalac

Današnje suvremeno društvo mijenja se brzinom svjetlosti. Razlike među generacijama nikad nisu bile izraženije, a digitalno doba nemilosrdno pred nas svakodnevno stavlja brojne izazove. U moru platformi pronašli smo jednu koja njeguje znanje, nešto što nikad ne izlazi iz mode.

Riječ je o franšizi Superznalac – školi matematičko-logičkih vještina i programiranja – koju su inicijalno pokrenuli Ana i Josip Bešlić iz Posušja u Bosni i Hercegovini. Oboje profesori u školama, uvidjevši nedostatke kurikula i načina poticanja učenja, odlučili su mladima pružiti drukčiji vid obrazovanja, i to onaj koji uključuje zabavu i igru.

»Superznalac se razlikuje od klasičnog obrazovanja po tome što djeca matematiku i programiranje uče kroz igru i zabavne aktivnosti, a suhoparni se zadatci izbjegavaju. Najbrojnija su skupina mališani od četiri do 10 godina, a zagrebačka franšiza ima tri programa«, objašnjava voditelj centra Superznalac Zagreb Filip Lalić.

Znanstvena istraživanja pokazuju da mentalno računanje predstavlja najbolji trening za mozak. Vođeni time, na programu »Mali Znalac«, za djecu od četiri do šest godina, polaznici uče osnovne koncepte brojeva i matematike na interaktivan način, potičući logičko razmišljanje.

Nakon dobro postavljenih temelja slijedi nastavak za one malo starije, program »Super-

znalac« za djecu od šest do 14 godina, na kojem djeca koriste abakus.

»Rad na ovoj drevnoj računaljci potiče taktilne podražaje koji djeluju u mozgu, znatno povećavajući broj neuronskih veza, čime se postiže maksimalni intelektualni potencijal. Ono što zapravo i jest ključna uloga abakusa trening je mozga«, dodaje Filip lagano nas pripremajući za ozbiljno računanje, za treći program pod nazivom »IT Znalac«. Upravo on mlade naraštaje uvodi u osnove programiranja i robotike. Ističući praktično učenje, program osigurava praktičnu primjenu različitih programskih jezika, pripremajući učenike na dinamičan tehnološki sektor. »IT Znalac« uvodi djecu u naprednu tehnologiju i robotiku kroz aktivnosti temeljene na igri. Ovaj program ne samo da obrazuje, nego i nadahnjuje djecu pripremajući ih za budućnost.

»Najveći benefit naših programa razvoj je usredotočenosti. Nekoliko istraživanja sugerira da su poteškoće s koncentracijom kod djece sve češće. Razlog se krije u suvremenom načinu života koji uključuje digitalne uređaje, nedovoljno fizičke aktivnosti i ubrzan svakodnevni ritam. Dječja pažnja postaje kraća, a zbog učestalih stimulacija, ekrana i videoigara, smanjena je sposobnost zadržavanja koncentracije na dulje vrijeme. Drugi su benefiti: vizualizacija, logika, kreativno razmišljanje, socijalizacija, razvoj pamćenja i samopouzdanja«, govori nam Filip iz Superznalca Zagreb.

ONI ZNAJU

METEOROLOGINJA S TREŠNJEVKE

ŽELJKA POGAČIĆ BRCKAN

PRIJATELJI RADO PUTUJU SA MNOM JER UVIJEK »BIRAM« LIJEPO VRIJEME

20

Gotovo je svaka godina toplija od prethodne, ali čak se i mi uvijek nadamo da će baš ova zima biti ona koja će nas iznenaditi snijegom za Božić

Tekst: Zorana Četković
Foto: arhiva RTL-a

Je li se ikada zapitali zašto oblacima dajemo ime, prezime i nadimak? Puše li bura samo na Jadranu? I kako kiša »zna« da je vikend?

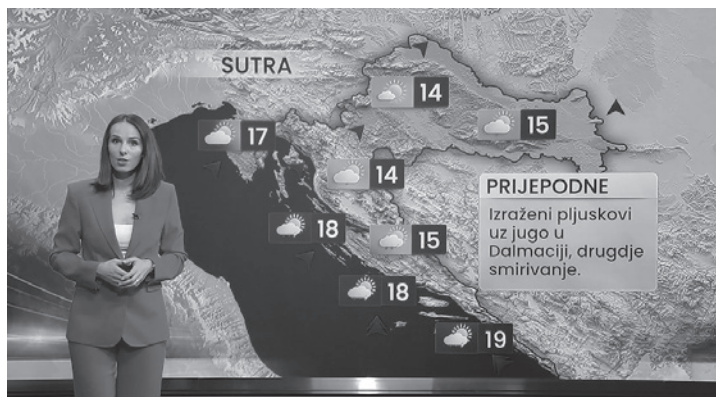
Ove zime razgovarali smo s meteorologinjom Željkom Pogačić Brckan koja već nekoliko godina s obitelji živi na Trešnjevci. Svakodnevno otkriva ljepote kvarta, upo-

znaje čari trešnjevačkih parkova, šetališta, dječjih igrališta i tajne prečace. Trešnjevka ju je, kaže, kupila na prvu.

Suživot s prirodom u rodnom Zagradcima pokraj Karlovca, utkane djedove priče o zamrznutoj rijeci Dobri koju su konji sa zapregom mogli prehodati i pučke prognoze o nadolazećem nevremenu oko Sv. Ilije, pri-

rodno su usmjerile meteorologiju u njezin život. Sve je vodilo mjestu gdje može »(upo)znati vrijeme«.

»Prijatelji rado putuju sa mnom jer uvijek 'biram' lijepo vrijeme«, našalila se meteorologinja. Ali u svojoj torbici Željka čuva malu tajnu velikih majstora – kišobran.

»Recept za postati meteorologom ili meteorologinjom vrlo je jednostavan. Treba završiti Geofiziku na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Iz današnje perspektive to se čini 'potrebno je samo', ali nikako nije lagano. Potrebna je velika želja i trud. Ipak je to fizika koja se bavi procesima i pojavama na Zemlji. Mnogi fenomeni, procesi i pojave koje naša struka proučava vrlo su složeni i postoji velika mogućnost daljnjeg istraživanja. Takva spoznaja i želja za učenjem i istraživanjem zaokupljala je moju pažnju i tijekom studiranja. Možda mi je vrijeme na fakultetu i prebrzo prošlo«, podijelila je s nama Željka.

Nakon završenog studija profesionalni put započinje u Državnom hidrometeorološkom zavodu gdje radi skoro deset godina. Trenutačno je voditeljica Službe za koordinaciju i planiranje rada meteoroloških postaja. Uza sve aktivnosti, rad i potrebno usavršavanje, posljednjih sedam godina povremeno prezentira i vremensku prognozu na RTL-u. Prema potrebi radi i stručne analize vremena, klime ili podataka što se odlično nadopunjuje s njezinim poslom. Potrebno je svakodnevno, pravodobno i precizno prikupiti sve meteorološke podatke s postaja, a

istodobno se brinuti i o njihovoj kvaliteti, kvantiteti i, najvažnije, kontinuitetu motrenja.

»Sve meteorološke pojave u ovom našem, kako ga mi geofizičari od milja zovemo, 'laboratoriju Zemlja', neponovljive su i jedinstvene te čine bazu za daljnje analize i prognoze. Pokušavam to prenijeti i mlađim generacijama studenata, učenika i djece tijekom njihova organiziranog posjeta Zavodu. Trudim se razviti u njima osjećaj povezanosti prema prirodnim znanostima«, objasnila nam je Željka.

Odgovornost koju nosi ovaj posao postaje sve veća. Osobito meteorologa u javnom prostoru koji dopiru do većeg broja ljudi čime, na neki način, utječu na živote.

»Vjerujem da je već svima sasvim jasno da klimatske promjene povećavaju učestalost i intenzitet oborina, suša, toplinskih valova i mijenjaju pravi početak godišnjih doba. Time mislim i na zimu pred nama. Gotovo je svaka godina toplija od prethodne, ali čak se i mi uvijek nadamo da će baš ova zima biti ona koja će nas iznenaditi snijegom za Božić«, zaključila je meteorologinja.

Veći dio godine donio nam je više temperature od prosjeka. Hoćemo li se u samoj završnici igrati snježnim grudama, tek ćemo vidjeti.

BOŽIĆU CIBONI

Glazbena čarolija koja traje već 35 godina

Kao i prijašnjih godina, koncert se održava na Svetoga Stjepana, 26. prosinca, u Košarkaškom centru »Dražen Petrović«

Tekst: Lucija Halužan Hačić
Foto: Buga Cvjetanović

Najljepšem ugođaju u godini posebno pridonosi božićna glazba. Zato se već 35. godinu uzastopce na dan po Božiću održava koncert »Božić u Ciboni«. Glazbeni projekt, započet sada već davne 1989. godine, zadržao je jednaku osnovu: donosi glazbenu raskoš Božića u Zagreb kombiniranjem tradicionalnih božićnih napjeva iz Hrvatske i svijeta, ali i predstavlja nova glazbena ostvarenja na temu Božića i božićnih blagdana.

Koncert se, kao i prijašnjih godina, održava na Svetoga Stjepana, 26. prosinca, u Košarkaškom centru »Dražen Petrović«, svima poznatom pod nazivom Cibona, s početkom u 20 sati. Usto, Hrvatska radiotelevizija emitirat će prijenos koncerta na jednom od svojih programa. Organizatori su događanja: Grad Zagreb, Hrvatska radiotelevizija i Kulturni centar Travno u suradnji s mnogim drugim gradskim ustanovama, a za umjetnički dio programa, kao i dosad, zaslužan je maestro Zdravko Šljivac.

Brojne izvođače ove će godine predvoditi: Tajči, Martin Kosovec, Saša Lozar, Sabrina Hebiri, Bože Jurić Pešić i Martina Zadro. Uz njih nastupaju i: Filip Filipović, Irma Dragičević, Goran Orešković, Tara Thaller, Sergej Božić, Lav Novosel, Antonela Doko, Luka Krulčić, Igor Delač, Vlatka Kopic Tena, Antonija Šerić i Matteo Rašić. Izvođače će pratiti vrhunski glazbenici iz zbora i orkestrara Gradskoga kazališta »Komediya«. Uz svima poznate tradicijske pjesme »Narodi nam se«, »Dvorani neba«, »Tiha noć«, »Joy to the World« i »It's the Most Wonderful Time of the Year« publika će moći uživati i u modernim božićnim skladbama, a čeka ih, između ostalog, i »Božićni medley« te Band Aid sastavljen od skupine izvođača koji će zajedno izvesti pjesmu u glazbenom aranžmanu neponovljivog Johna Lennona.

TRČANJE – AKTIVNOST ZA SVA GODIŠNJA DOBA

Pristupačan sport koji će unaprijediti vaše zdravlje u tren oka

Zdravstvene prednosti podrazumijevaju poboljšanje rada kardiovaskularnog sustava, smanjenje rizika od kroničnih bolesti, podizanje opće tjelesne kondicije i bolje raspoloženje

Tekst: Tatjana Horvatić

Foto: arhiva škole trčanja Omega

Trčanje, bilo profesionalno ili rekreativno, oduvijek privlači velik broj ljudi. Razlozi su mnogobrojni, a financijski i praktični

aspekt ovog sporta te prilagodljivost baš svim dobnim skupinama čine ga savršenom aktivnošću za sva godišnja doba. To potvrđuje i razgovor s Nevenom Miladinom iz Omega škole trčanja koja treninge održava na čak četirima lokacijama u Zagrebu: na Jarunu, savskom nasipu, u Maksimiru i Sesvetama.

»Trčanje kao rekreacija može se održavati tijekom cijele godine. Ako trčite organizirano, u klubu ili u nekoj školi trčanja, zimi se u pravilu radi više na postizanju duljina, a manje na nekim tehničkim detaljima poput snage i brzine. Razlog je tomu, naravno, hladno vrijeme i činjenica da se tijekom treninga, u slučaju stajanja, vrlo brzo počnete hladiti. Zimi je možda teže pronaći motivaciju za trčanje, no generalno gledajući, upravo ćete zimi napraviti kvalitetnije dužinske treninge, to jest, lakše ćete povećavati kilometražu«, ohrabruje nas Neven iz Omega škole trčanja.

Svi ćemo se složiti kako je najvažnija stvar kod svake rekreacije zdravlje. Ipak, u ovom slučaju blagodatni možemo podijeliti u dvije kategorije – materijalne i zdravstvene.

Trčanje je prilično jeftin sport. Sam početak bavljenja ovom aktivnošću zahtijeva samo jedan par kvalitetnijih tenisica koje se na popustima mogu pronaći po prihvatljivim cijenama. Tek poslije na red dolaze majice namijenjene trčanju, posebne hlačice i tajice ili pak pametni sat.

Zdravstvene prednosti pak podrazumijevaju poboljšanje rada kardiovaskularnog sustava, smanjenje rizika od kroničnih bolesti, podiza-

nje opće tjelesne kondicije, bolje raspoloženje, veću dnevnu učinkovitost te, na koncu, sprječavanje pretilosti. Uza sve to, važno je istaknuti širenje grupe ljudi s kojima provodite slobodno vrijeme i dijelite interese, što je bitan vid socijalizacije.

»Trčanje zimi posebno je dobro za alergičare jer u to vrijeme nema alergena koji lete i koje udišete. Kiša, snijeg, magla, hladnoća nas ne sprječavaju u trčanju, ali svakako treba odstati od treninga u slučaju zaleđene staze ili se prilagoditi i promijeniti lokaciju, pogotovo ako se radi o ledenoj kiši«, objašnjava nam Neven.

Naš kvart Trešnjevka ima mnogo lokacija pogodnih za trčanje, a jedna od najpopularnijih svakako je jezero Jarun na kojem Omega škola trčanja ima treninge tri puta tjedno, a polazi ih šezdesetak ljudi različitih dobnih skupina. Na raspolaganju su im iskusni treneri koji se od susreta do susreta brinu za motiviranost polaznika. Kako Neven navodi, ne trči se uvijek cijeli krug oko Jaruna, nego se često smišljaju nove rute po otocima kako bi trkačima trening bio zanimljiv.

Tijekom razgovora s Nevenom zatražili smo i nekoliko savjeta kako prebroditi krizu uzrokovanu umorom tijekom trčanja ili pak doskočiti monotoniji.

»Krizu može biti uzrokovana nedostatkom iskustva, lošom kondicijom, ali i poslovnim ili obiteljskim stresom, kao i lošim danom za bilo kakav tjelesni napor. Premda je to individualna stvar, ovu situaciju moguće je riješiti skraćivanjem treninga ili promjenama tempa, razgovorima s trkačkim kolegama ili na bilo koji drugi način koji pozitivno može utjecati na našu prezentaciju. Teško disanje javlja se najčešće kod napora na koje nismo dovoljno naviknuli, poput trčanja uzbrdica, po šumskim putovima ili duljina koje nismo dovoljno izvježbali. Važno je napomenuti kako su teško disanje i umor sastavni dio trčanja i nadilaženjem tih problema zapravo jačamo ne samo svoje trkačko umijeće nego i ljudski duh. Nema boljeg osjećaja kad završite trening kojim ste pomaknuli svoje vlastite granice. Imate osjećaj da nakon svega možete svladati bilo kakvu životnu prepreku«, objašnjava nam Neven te dodaje kako trčanje može biti dosadno i ako često ponavljamo istu rutu pa to valja na vrijeme osvijestiti. Ukratko, prijedlozi za izbjegavanje dosade uključuju trčanje u društvu, slušanje glazbe i redovite promjene dionica.

»Jarun je fantastično mjesto za bilo koji vid rekreacije jer je namjenski napravljen za rekre-

ativce i sportaše. Malo prometa i puno prostora osiguravaju kvalitetnu pripremu i provedbu treninga. Trkači najčešće kreću s treninzima na asfaltu jer, unatoč tomu što tvrda podloga brže umara mišiće, ipak je ravna i prilagodljivija za početnike. Poslije mnogi trkači kombiniraju treninge na cesti s treninzima na *trail* stazama i šumskim putovima. To su ipak zahtjevnije neravne podloge, no uz pažljiv korak te staze bez većih problema mogu svladati i početnici. Iako svaki dan možete vidjeti i mnogo trkača kako trče uz prometnice, to nije baš preporučljivo jer ispušni plinovi znaju baš 'ubiti dah', govori Neven iz Omega škole trčanja koja je osnovana 2017., no to je nije spriječilo da zauzme drugo mjesto po veličini u Hrvatskoj.

Svi polaznici inicijalno biraju primarno mjesto treninga, na već spomenutim lokacijama, no uz najavu trčati mogu i na drugim lokacijama. To znači vođeni trening bilo kad, na bilo kojoj lokaciji, što ukupno daje šest termina, sedam dana u tjednu. Time se povećava broj mogućnosti da pokrenete svoje tijelo, oslobodite um i napravite nešto dobro za sebe. Ako tražite aktivnost koja će vas držati u formi, težite boravku u prirodi, želite fleksibilnost, možda smo vas upravo podsjetili da vam je željeni sport cijelo vrijeme bio nadomak ruku, točnije – nogu.

BLAGDANSKE DELICIJE

RIBU SA SJEVERA EUROPE VOLE SVE GENERACIJE

Bakalar je, čini se, glavni hit blagdanskog stola, barem na Badnju večer. Ova sušena riba sa sjevera Europe u prošlosti je bila rezervirana za siromašne, a bogati su konzumirali svježe ulovljenu

Tekst: Tatjana Horvatić

Foto: arhiva Fisherije

Blagdani su u punom jeku i mnogi već sad posežu za otkopčavanjem onoga maloga dugmeta na hlačama. Gastroizazova ne manjka. I dok razmišljate o sljedećem okusu koji će vas zasititi, izvlačimo za vas as iz rukava. U potrazi za savršenom ribljom delicijom, koja će Badnju večer učiniti još ljepšom i mirisnijom, zaputili smo se u sve samo ne klasičnu ribarnicu. Posjetili smo naime Fisheriju koja u kvartu trenutačno ima dvije poslovnice.

»U zimskom periodu kupci najčešće biraju bakalar i proizvode od bakalara, kao što su namazi domaće proizvodnje iz Istre. Naša je preporuka za Badnju večer brudet od bakalara. Kod nas možete pronaći već namočene i očišćene filete, a potrebno ih je samo odmrznuti«, sugerira nam Gabriela iz Fisherije, ribarnice koju vole sve generacije.

Ipak, jedna se dobna skupina ističe – ona najmlađa. Upravo je ova ribarnica ponosni vlasnik certifikata »Odabrala mame« kojim daju do znanja da su njihov brend prepoznale zagrebačke mame i dale pozitivnu preporuku. Navikavanje mališana na zdravu prehranu i riblje delicije kreće od najranije dobi.

No, vratimo se bakalaru. Čini se da je upravo ta riba glavni hit blagdanskog stola, barem na Badnju večer. Ova sušena riba sa sjevera Europe u prošlosti je bila rezervirana za siromašne, a bogati su konzumirali svježe ulovljenu.

U hrvatske ju je krajeve donio mletački plemić Pier Querin, i to nakon što je u 15. stoljeću, na jednom od svojih trgovačkih putovanja, doživio brodolom. Nemilosrdno more izbacilo ga je na Lofotsko otočje, a domaće stanovništvo toplo ga dočekalo s jednim od svojih najvećih specijaliteta – sušenim bakalaram – koji je po povratku kući ponio u vrećama. Upravo je Querin započeo trend trgovine sušenim bakalaram koji danas predstavlja slasni zalogaj za sve ukućane.

Uza sve navedeno, kako kažu u Fisheriji, u trešnjevačkoj blagdanskoj košarici mogu se pronaći i gamberi, škampi za buzaru, grdobina, domaće jadranske kozice te neizostavni losos i tuna.

»Ponosimo se svojom posvećenošću kvaliteti i praćenju trendova te zahtjeva kupaca. Na tržištu se pozicioniramo kao jedinstveni koncept, a volimo reći kako smo sve samo ne klasična ribarnica. Uspješno smo uparili dva koncepta, prodaju namirnica i gotovih jela uz osobni pristup kupcima. Trešnjevčani vole ribu i riblje delicije, a to govori i činjenica da su naše dvije poslovnice na Trešnjevci posljednjih godinu dana doživjele procvat«, dodaje Gabriela koja kao najpopularniji proizvod ističe *sushizgo* iz Fisherijine proizvodnje.

Piše: Dubravka Miljković

PREPREKE U KOMUNIKACIJI

Što biste vi učinili?

Istraživanja pokazuju da 80 posto problema koje imamo na poslu proizlazi iz loše komunikacije, a što se tiče privatnog života, jedna komunikacija u podlozi je čak 90 posto problema

Studenti su posjedali na svoja mjesta, ja sam započela predavanje o komunikaciji, kadli se otvore vrata i u učionicu se ušuljaju još trojica. Smjestite se u prvom redu. U sljedećih par trenutaka dvojica od njih namjeste face pažljivog slušanja (izraz zainteresiranosti, kimanje glavom u smislu slaganja s onim što slušaju, moguće i čuju). Međutim, ovaj se treći, nešto uzvrtio, ogledava se oko sebe, a onda se napokon smiri, umiri, zatvori oči i ubrzo – počne hrcati! Studenti se počnu smijati, teško je i meni ostati ozbiljnom. Jedan od one dvojica trkne ga nogom, on ga pogleda ispod oka, malo se promeškolji, glasno zijevne, skoro iščaši čeljust i – nastavi spavati. »Mora da je dobro zaružio«, reče netko, a svi se opet nasmiju. Onaj ga opet ritne nogom, on naglo otvori oči, okrene se na drugu stranu i opet – zahrče! Ja priđem, pomilujem ga po glavi, on ne reagira... U pauzi me (dvojica budnih) dođu pitati mogu li njih trojica izaći deset minuta ranije da stignu na autobus; moraju ići doktoru. »Možete«, kažem ja i ne pitajući koji od njih zapravo ide doktoru. U zadano vrijeme oni se u tišini izvuku van. Čas poslije, pažnju mi privuče neko kretanje na rubu vidnog polja. Pogledam kroz prozor, a kad tamo, na livadi, onaj spavač sad skroz budan, trči i poskakuje!

Dakle, što biste vi učinili na mom mjestu? Drmali spavača dok se ne probudi pa mu strogo

rekli kako je takvo ponašanje na nastavi nedopustivo/nepriстойno/bezobrazno? Istjerali ga iz učionice pa nek' u hodniku hrče? Dali mu neki dodatni zadatak? Rušili ga na ispitu? Uglavnom, to su uobičajeni odgovori na pitanje: Što biste vi učinili?, koje redovito postavljam kad pričam o preprekama u komunikaciji. Prebrzo zaključujemo! Ne provjeravam je li dobro razumjeli neku poruku, imamo li uopće sve informacije potrebne za zaključivanje. Pretpostavljamo da će druga osoba čuti ono što joj govorimo baš onako kako smo mi zamislili da bi ona trebala čuti. Istraživanja pokazuju da 80 posto problema koje imamo na poslu proizlazi iz loše komunikacije. A što se tiče privatnog života, jedna je komunikacija u podlozi čak 90 posto problema! Kaže E. Kishon u knjizi »Nema nafte, Mojsije« (Znanje, 1984.): »Ovdje iznosimo novu teoriju, utemeljenu na vlastitu iskustvu, prema kojoj komunikacijski jaz nije posljedicom sindroma psihosomatske alijenacije. Činjenica je da ljudi ne slušaju što im se govori, vrag ih odnio! Nitko nikog ne sluša. Naime, svi slušaju, ali čuju samo ono što žele čuti. Dijalog što slijedi tipičan je primjer neslušanja:

»Kako ste?«
 »Loše!«
 »Fino, a obitelj?«
 »Sit sam i obitelji i svega!«
 »Drago mi je što to čujem. Svratite ponekad.«

Vratimo se mi našem (dobro, mojem) spavaču/hrkaču. Mogli biste se i pitati: *Krije li se još nešto u toj priči? Zašto nam je to uopće ispričala (napisala) i tako priznala da ne može održavati red i disciplinu na nastavi? Još joj je to i smiješno?! Gladi studente?! Govori o njihovim čeljustima?!*

E, to me baš podsjetilo na priču o čovjeku koji je vozio nekom krivudavom cestom. Baš neposredno prije zavoja, vozačica automobila koji je dolazio iz suprotnoga pravca otvori prozor i vikne mu: »Svinja!« Naravno da ga je to iznerviralo. Isti mu je čas kroz glavu prošao niz razloga njene bezobrazne: *Histerična baba, ima problema s muškarcima...* U tom trenutku, izašavši iz zavoja, gotovo naleti na svinjku koja je stajala nasred ceste! Znači da je svinja u međuvremenu nestala, čovjek bi se dalje odvezao (u život) vjerujući kako je ženu točno procijenio: *Glupača jedna!* Zato, kad se sljedeći put nađete u situaciji »prebrzog zaključivanja«, upitajte se: *Ima li tu neka svinja koju ja ne vidim?* Meni to pomaže. Čak mi bude i smiješno, opusti me. Inače, emocije su najveći neprijatelj i uspješnoj komunikaciji i donošenju odluka. Dakle, najprije smirite živce pa tek onda raspravljajte i odlučujte. A sad opet pročitajte uvodnu priču sa »svinjkom koju niste vidjeli«: dvojica studenata oštećenog vida došli su na nastavu u pratnji psa vodiča.

SLAVICA KNEŽEVIĆ:

Da nisam glumica, glumila bih da sam profesorica

Gluma nije tako »opipljiva« kao neke druge izvedbene umjetnosti. Kad se pleše, vidi se tko je najsposobniji. Kad netko pjeva, odmah čujemo ima li dara. Kod glume sve je podložno svemu

Tekst: Zorana Četković

Foto: privatna arhiva, Matea Smolčić

Ove zime razgovarali smo s poznatom hrvatskom kazališnom, televizijskom i filmskom glumicom Slavicom Knežević. Brojnim ulogama i svojim talentom upisala se u hrvatsko umjetničko nasljeđe. Slavica je i redateljica predstava i pedagoginja. Uvijek aktivna i mladog duha. Snima i priprema nove projekte. Našoj redakciji otkrila je svoje male trešnjevačke navike.

GT: *Kako Trešnjevka djeluje na vaše umjetničko stvaralaštvo?*

— Od 12. godine živim na Trešnjevci, otkad smo se preselili iz Gospića u Zagreb. I prije sam s obitelji ljeti dolazila k tetki na Trešnjevku, na gotovo isto mjesto gdje ćemo se doseliti. Knežija! Šalim se da je Knežija po meni dobila ime! Samo sam na pet godina napustila Knežiju i živjela u Kranjčevićевой ulici da bih se vratila 1991. godine. Nakon 27 godina odlazim s juga Trešnjevke i evo me u novom kvartu na samom rubu sjeverne Trešnjevke. Pruga me dijeli od »gradak«. Tako

smo i na Knežiji govorili: »Idem u grad.« To je tamo gdje su stare zgrade, svi tramvaji, kazališta, bolnice, fakulteti, sva kina, Gornji grad, Botanički. Zavoljela sam i ovaj dio jer sam i njega poznavala. Nema dijela Trešnjevke koji nisam usvojila.

Ja sam prava Trešnjevčanka! Poznajem je od vremena kad su bile kućice s vrtovima u kojima su rasli najmirisniji i najsočniji paradajzi! Pa sam gledala kako niču zgrade, puno zgrada.. i sad kad moj novi kvart pokraj Doma sportova sve više slični na »grad«, i dalje je to moja Trešnjevka.

Zavičaj je ono što nosimo u srcu i što nas jednim dijelom određuje. Kod mene je to Lika najvećim dijelom (jer tu su i geni i prvih najvažnijih šest godina) i svakako Trešnjevka. Tako da jest utjecala na moje stvaralaštvo, kao doživljeni sadržaj u obliku iskustva, slika, uspomena...

GT: *Vaše male trešnjevačke navike?*

— Kako u kojem razdoblju života, ovise o potrebama i sadržajima toga trena. Konstanta bi bio plac i putovi do njega.

GT: *Posebna šetnica, oaza ili bitan trenutak s Trešnjevke?*

— Sada su šetnje više prema Donjem gradu i po sjevernoj Trešnjevci. Tu su kafić i slastičarna gdje ću popiti kavu s mojim ljudima, moj dućančić gdje znam imena prodavačicama. Odlazim i na Knežiju u posjet prijateljima pa šetamo kao nekada. Ne baš istim putovima, jer stalno

Gospić, 1960.

Slavica u StoryCafe-u

Trešnjevka, lipanj 2024.

nešto novo izbije pa nismo sretni što moramo gledati kako nestaje zelenilo. Volim prolaziti Nehajskom ulicom i onim parkom, tamo sam najviše puta morala proći.

A bitni trenutci... Pa čitav moj život! Da, sve što smatramo bitnim mi se dogodilo na Trešnjevci, ono sve što se zove »prvi put« i utire naš put kao odrasle osobe. Iako smatram prvih šest, sedam godina jako bitnim trenucima.

GT: *Kako provodite vrijeme u kvartu?*

— Stanujući! Provodim vrijeme u kvartu radeći sve što ide u pojam »ja ovdje stanujem«. Tu su moje trgovine, pediker, Alen mesar, nekadašnja Nama i plac gdje znam svako lice, svaki štand. Vožnje biciklom prema Selskoj ulici i šetnje preko pruge prema Kinoteci ili Kegliču gdje ima puno zelenila. Tamo i sad miriše po lišću i snijegu kao što mi je Knežija mirisala u studenom. Priznajem, odvlači me malo »grad«, ali samo dio uz sjever Trešnjevke. Radoznala sam i volim otkrivati nove šetnje u blizini.

GT: *Kako biste opisali sebe u nekoliko riječi?*

— Iskrena, emotivna, zapitana.

GT: *Što bi vaši najbliži prijatelji rekli o vama?*

— Iskrena, duhovita, topła.

GT: *Na što ste najviše ponosni u životu?*

— Na Jana. Sina koji je, kako njegov tata i ja znamo reći, bolji od nas oboje. Nijedan moj uspjeh ne može doseći ponos i radost kao kad on uspije u nečem za što se borio! Iako odgoj ne postoji, mislim da svojim načinom života, njegovanjem određenih vrijednosti i dosljednošću itekako utječemo na osobu koja upija sve i raste uz vas. Dobro, ponosna sam malo i na sebe zato što sam ostala autentična.

GT: *Da niste glumica, čime biste se bavili?*

— Glumila bih da sam profesorica i na kraju bih i povjerovala u to! Da, da... Volim paliti svjetlo! Zato i takve predstave najviše volim, gdje se propitkuje na pravi način.

GT: *Koji su izazovi u glumačkom pozivu?*

— Najveći je izazov kako ostati svoj, vjerovati svom doživljaju. Ima još jedan – kako se nositi s nepravdom, manipuliranjem vrijednostima. U svakom poslu ovo su dva glavna izazova, ali u mom pozivu posebno je teško s nepravdom. Gluma nije tako »opipljiva« kao neke druge izvedbene umjetnosti. Kad se pleše, vidi se tko je najsposobniji. Kad netko pjeva, odmah čujemo ima li dara. Kod glume je sve podložno svemu. Manipuliranje publikom, nametanje glumaca i redatelja ovdje je najočitiije.

Prepoznajete da je to tako svugdje, ali ističem da ovdje to najlakše prolazi.

GT: *Za koju vam se ulogu bilo najzahtjevnije pripremati?*

— Ima ih više. Ali uvijek je najteže pripremati onu koja je sad na redu, da ne kažem zadnju. Ipak ću izdvojiti »Zeđu rupu« u teatru Planet art i »Crne oči« u Gavelli zato što su me emotivno, podudarajući se s nekim vlastitim strahovima, najviše iscrpile.

GT: *Kako je reagirao vaš sin kad je čuo glas svoje mame u »Bubimiru«?*

— Čuo je on u »Bubimiru« i glas svog tate!

Sinkronizirali smo puno crtanih filmova baš u vrijeme kad je Jan bio mali. Ah... Kad je čuo naše glasove, znao nas je tražiti iza televizora.

A tetama čuvalicama prije spavanja – često smo trebali *babysitterice* zbog predstava navečer – kad su mu čitale priče rekao bi: »Ne tako! Moraš slatkim glasićem!« Zato što smo mu mi čitajući priče mijenjali glas za sve likove.

GT: *Kad biste čarobnim štapićem mogli promijeniti jednu ljudsku osobinu, koja bi to bila?*

— Sebičnost. Izgleda mi neiskorjenjivo.

GT: *Vaš moto?*

— Čini drugima što bi želio da oni čine tebi. Tako živim, a ono što stalno ponavljam jest – vjeruj svom doživljaju!

KVARTOVSKA ART ULICA U GAJEVU

NAJVIŠE TREŠNJEVAČKIH UMJETNIKA ŽIVI U VOJAKOVAČKOJ ULICI

U Galeriji »Modulor« mogla se pogledati izložba stanara Vojakovačke među kojima su radovi Ivica Malčića, Siniše, Maje i Hane Reberski, Monike Sinković i Roberta Gudana Glavaša

Tekst: Vanja Radovanović

Foto: Saša Martinović Kunović, Vanja Radovanović

Slikar Siniša Reberski priča o povijesti Vojakovačke ulice

Često u životu poklanjamo pažnju očitom i lako vidljivom, a zane-marujemo ono što zapazimo tek krajičkom oka. Tako nam ponekad promaknu vrlo zanimljive stvari, ljudi, prizori koji su zaslužili našu punu pozornost.

Stoga nemojte dopustiti da vam promakne ovaj tekst o Vojakovačkoj ulici, malenog, ali iznimno zanimljivoj ulici u kvartu Gajevo. Naime, možda ni u jednoj od zagrebačkih ulica

nema toliko umjetnika koliko ih ima u ovoj uličici!

Gajevo je slabo poznat kvart. U svom gustom labirintu uskih ulica i obiteljskih kuća, u koji se još nisu uspjele ugurati veće zgrade, sačuvao je djelić pri-gradske, usudili bismo se čak reći i pomalo seoske atmosfere, koja je već davno nestala s Knežije, Srednjaka, Gredica, teško ju je naći na Jarunu, Staglišću i u Prečkom, a Vrbani ju nikad nisu ni imali.

TRI IMENA ULICE

Na mjestu današnjega kvarta Gajevo nekad je bilo maleno selo Berek koje je svojim imenom iz lokalnog dijalekta odavalo da su tu nekad bili trstici rukavaca rijeke Save. U drugoj polovini tridesetih godina 20. stoljeća jedna je židovska građevinska tvrtka kupila velik komad zemljišta, rasparcelirala ga, odredila prostor za ulice i za gradnju te počela graditi tipske obiteljske kućice – prizemnice koje je prodavala zainteresiranim kupcima. I, obrisi naselja bili su tu. Vojakovačka ulica bila je tek jedna od petnaestak ulica tog novog naselja, no tijekom vremena istaknula se kao ulica koja je promijenila čak tri imena.

A svoje umjetnički život ulica počela živjeti s obitelji Reberski, točnije Ivanom Reberskim koji se doselio u Vojakovačku tijekom međuraća. On je bio romantik, inteligentan lik, slikar amater, avanturist, sportaš i, između ostalog, ljubitelj životinja, a radio je kao pismoslikar u robnoj kući Kästner & Öhler.

U sljedećoj se generaciji stanara Vojakovačke ulice pojavila amaterska slikarica Mira Virt, a njezina se nećakinja Ida Virt također odazvala zovu umjetnosti pa je upisala Učiteljsku akademiju, smjer Likovna umjetnost, a danas predaje u jednoj zagrebačkoj školi.

Oto Robek također se amaterski bavio likovnom umjetnošću. Volio je za svoju dušu rezbariti figurice, a naslikao bi i pokoju sliku. Njegovu je ljubav prema stvaranju naslijedila unuka Nera Robek koja je završila Školu primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu. Nakon završene škole bavila se restauracijom, a danas projektira namještaj.

Slikar Ivica Malčić ispred svoje obiteljske kuće u Vojakovačkoj ulici

Saša Martinović Kunović, voditeljica galerije Modulor i Male galerije, otvara izložbu umjetnika iz Vojakovačke ulice u Maloj galeriji

Mirko Levanić s broja 27 vodio je lijevaonicu obojenih metala pa je između ostalih poslova lijevao i umjetnine. Nasuprot lijevaonice živio je Stjepan Kuhta koji se bavio uokvirivanjem slika, a surađivao je godinama s Krstom i Željkom Hegeđušićem i Mladenom Pejakovićem, velikim slikarskim imenima, na postavljanju izložbi.

SLIKARI I GLAZBENICI

Nasuprot kuće obitelji Reberski živio je i gospodin Pekanović koji je svirao violinu u Zagrebačkoj filharmoniji, a odmah pored Rudi Jambrošić koji je svirao klarinet u Vojnom orkestru. Nasuprot Jambrošićeve kuće živio je Ivica Weinhardt, stari roker koji je svirao električnu gitaru još u šezdesetima.

Danas je »najača« muzička obitelj u ulici obitelj Gudani. Mario i sin Jakov pjevaju u klapama i zborovima. Mariova kći Ivana također je završila glazbenu školu te se amaterski bavi pjevanjem, a Mariova sestra Roberta (udana Glavaš) diplomirala je flautu i profesorica je u Glazbenoj školi Zlatka Grgoševića. Njezin suprug pak svira trombon u Zagrebačkoj filharmoniji.

Svakako je jedan od najpoznatijih stanovnika ove osebujne ulice Ivica Malčić, akademski slikar i istaknuti predstavnik suvremenoga hrvatskog slikarstva. Kći Ivice Malčića Jana sjajna je plesačica koja studira suvremeni ples na Akademiji dramske umjetnosti.

Na broju 22 rođena je Martina Čurila koja je pokrenula i vodi podružnicu Muzeja iluzija u Sevilli. Njezina sestrična Ivana Gudan počela je sa studijem povijesti umjetnosti da bi poslije svoj put našla u menadžmentu i produkciji u kulturi na Poslovnom veleučilištu Zagreb.

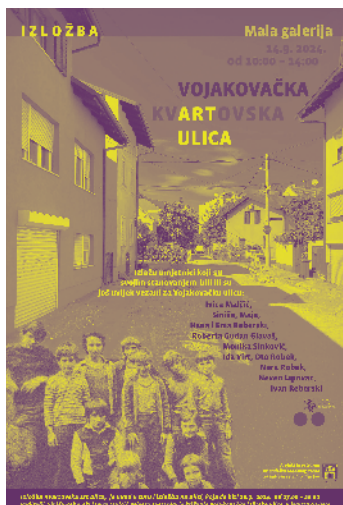
Obitelj Reberski, s kojom je i počela ova priča, ima nekoliko umjetničkih duša. Otac je Siniša gra-

fičar, kaligraf i slikar, profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, njegova supruga Maja, koja je završila Školu primijenjene umjetnosti i dizajna, a zatim i Akademiju likovnih umjetnosti, danas ima svoju tvrtku koja se bavi restauriranjem umjetnina. Sin Filip bavi se fotografijom i student je medijskog dizajna na Sveučilištu Sjever. Starija kći Hana završila je Školu primijenjene umjetnosti i dizajna (ŠPUD) pa potom preddiplomski studij Likovna kultura na Akademiji likovnih umjetnosti, a danas se bavi dizajnom interijera. Mlađa kći Ema krenula je sestrinim putem pa je poput nje završila ŠPUD i upisala studij Likovna kultura na Akademiji gdje je sada studentica druge godine.

Na kućnom broju 5 u Vojakovačkoj ulici živi obitelj Sinković. Petra, najstarija od triju sestara, polazila je Školu primijenjene umjetnosti i dizajna, a Monika, najmlađa sestra, diplomirala je na Akademiji likovnih umjetnosti na Odsjeku likovne kulture i bavi se slikarstvom.

Ovom popisu umjetnika trebamo dodati još dva imena: mladu Iris Jurišić, učenicu Škole primijenjene umjetnosti i dizajna čija je pak adresa u Ogulinskoj, jednoj od ulica koje se križaju s Vojakovačkom, te Nevena Lipovca, glazbenika, slikara, fotografa ili, bolje rečeno, umjetnika širokog spektra koji danas živi u New Yorku, ali je djetinjstvo proveo s prije spomenutim likovnjacima i glazbenicima iz ove posebne ulice.

Prvi dio druženja s umjetničkom ekipom iz Vojakovačke ulice održao se u subotu 14. rujna 2024. u Maloj galeriji Centra za kulturu Trešnjevka gdje je Saša Martinović Kunović, voditeljica likovnih programa i Galerije »Modulor«, pripremila izložbu radova. Predstavljena su umjetnička ostvarenja Ivice Malčića, Siniše, Maje i Hane Reberski, Monike Sinković i Roberte Gudan Glavaš.

Plakat izložbe
»Vojakovačka
(ko)ART(ovska)
ulica« održane
u Maloj galeriji
Cekatea u
rujnu 2024.

ZAJEDNIČKA IZLOŽBA

Drugi je dio druženja održan u petak 20. rujna 2024. u popodnevnom i večernjim satima u samoj ulici. Domaćini, već spominjana umjetnička kolonija Vojakovačke ulice, sve su zainteresirane građane, njih stotinjak, proveli riječju, djelima (izloženima na dvorišnim ogradama) i šetnjom kroz ulicu. To je bila vrlo neformalna i vesela šetnja, svi znani i neznani srdačno su primljeni i počašćeni u kući obitelji Reberski, a također i u »memorijalnoj kući« Ivice Malčića, a i ostali stanovnici ulice sudjelovali su u tom nesvakidašnjem događanju koje je potrajalo sve do kasno navečer. Uz priče o umjetnicima i njihovu stvaranju, sudbinama i djelima, doznali smo i gdje su u kvartu bile slastičarnica, mesnica, pošta, postolar, a gdje su bile i najposjećenije birtije.

Na kraju, cjelokupnu priču o Vojakovačkoj, kvartovskoj *art-ulici*, pronađite na mrežnoj stranici projekta »Mapiranje Trešnjevke« na poveznici <https://mapiranje-tresnjevke.com/jeste-li-znali/kvartovska-art-ulica-vojakovackal> te uživajte u tekstu Siniše Reberskoga koji je pokretač ove zanimljive prezentacije ulice jedinstvene po svojem umjetničkom naboju i entuzijazmu.

Autor teksta zahvaljuje Siniši Reberskom na informacijama o prošlosti Vojakovačke ulice i njezinih stanovnika na kojima se, uostalom, i temelji ovaj tekst, kao i na organizaciji ulične izložbe i pratećeg druženja te na velikom entuzijazmu koji je pratio to događanje.

Glavna urednica
Zorana Četković

Zamjenica glavne urednice
Anita Končar

Art-direktor
Trpimir Jeronim Ježić

Kolumnistica
Dubravka Miljković

Lektura
Ana Stipčić

Suradnici
Vesna Rems Dobrin, Tatjana Horvatić,
Vanja Radovanović, Marina Jurković,
Ksenijas Sanjković, Klara Dragica
Pongrac, Lucija Halužan Hačić

Fotografija na naslovnici
Vanja Radovanović

Nakladnik
Centar za kulturu Trešnjevka
Park Stara Trešnjevka 1
10 000 Zagreb
Časopis izlazi uz financijsku
podršku Grada Zagreba i
potporu vijeća gradskih četvrti
Trešnjevka–sjever i Trešnjevka–jug

Za nakladnika
Dorothea Šušak

Dinamika izlaženja
kvartalno

Telefon
01 30 27 411

Faks
01 30 24 247

E-adresa
glastresnjevke@cekate.hr

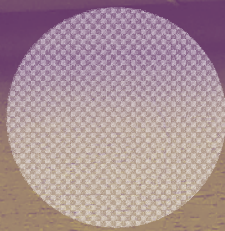
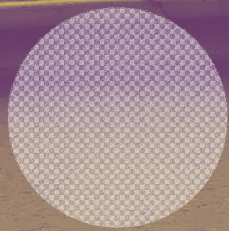
MB
3239632

Žiro-račun
ZABA
2360000-1101429565

Naklada
5000 primjeraka

ISSN
1846-503X

CEKATE

Centar
za kulturu
Trešnjevka

www.cekate.hr